

Gamlebyen Rotaryklubb

Referat 27.05.26

ET DYPDYKK I FREDRIKSTAD FOTBALLKLUBB'S HISTORIE

Tilstede: 17 medlemmer

Gratulant: Njål Sjølie

Vinner av vinlotteriet: Ragnvald Nore

Kveldens foredragsholder, Tore Frølich

Nytt møte og nytt tema - fra månelanding forrige onsdag til **et dypdykk i Fredrikstad Fotballklubb historie** denne onsdagen. Til å hjelpe oss med dypdykket, hadde vi fått besøk av Tore Frølich - særlig kjent gjennom sitt engasjement i golfmiljøet, og som formidler av lokal historie.

Det har nok blitt spilt fotball flere steder i byen på slutten av 1800-tallet - mest sannsynlig er det engelske sjømenn som brakte den hit. Et av de første organiserte fotballagene i byen var laget til «Fredrikstad Ynglingeforening» - startet i 1897.

Vinteren 1901/1902 ble **Fredriksstad Boldklub** dannet. Historien forteller at man under trening en kveld på Trara sparket ballen opp i en godsvogn på vei til Moss. Uten ball kunne man ikke spille fotball, og dermed gikk Fredriksstad Boldklub i oppløsning.

Den 7. april 1903 ble **Fredriksstad Fodboldklubb** stiftet på Hotell Victoria. Klubben regnes som den første rene fotballklubben i Norge - i motsetning til mange andre idrettslag på denne tiden som også drev med ski, friidrett eller andre aktiviteter.

Den første organiserte treningen ble avholdt på Phønix plassen ved biblioteket i april 1903 med 14 mann til stede.

De første årene var preget av pionérånd. Fotball var fortsatt en ung sport i Norge, og det var få motstandere å spille mot. FFK bidro indirekte faktisk til etableringen av rivalen Sarpsborg FK. En engelsk fotballentusiast fikk ikke lov til å trene med laget - han bodde jo i Sarpsborg! Han ble i stedet oppfordret til å starte en klubb i nabobyen. Dermed ble grunnlaget lagt for **en av norsk fotballs eldste rivaliseringer**. Den første kampen mellom FFK og SFK, ja den første kampen overhode for FFK, ble avholdt i Sarpsborg i juli 1904 - og **FFK vant 4-0**.

Den første kampen mot Sarpsborg, på bortebane den 10. juli 1904. «Guttane» t. h. i tverrstripede blå og hvite trøyer og sorte benklær

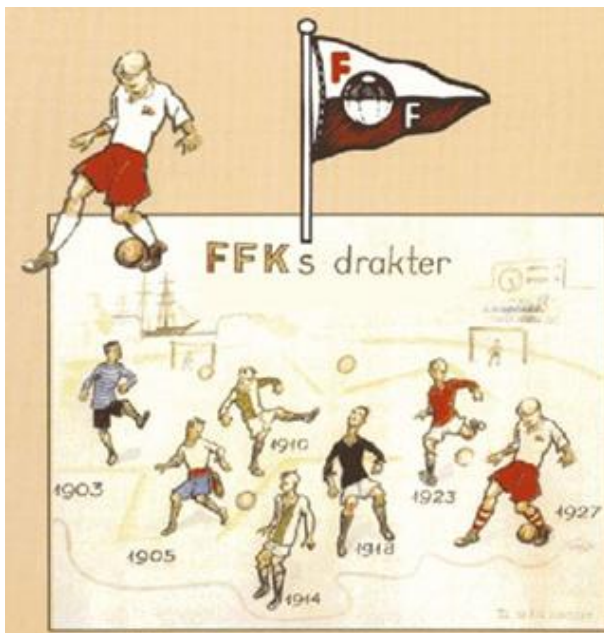
FFK første hjemmekamp ble spilt 25. juli i 1905, nok en gang mot SFK. Phønixplassen var ikke god nok, så kampen ble spilt på Brakkesletta - resultat ble hjemmeseier med 2-0.

FFK spilte sin første NM-kamp mot Porsgrunn FC 4. september i 1904 og tapte 5-0.

Baneforholdene var mildt sagt elendige og allerede i 1906 hadde representanter for turnforeningen, Fredrikstad idrettsforening, tennisklubben, skytterlaget og Fredrikstad Fotballklubb kommet sammen for diskutere problemet med manglende treningsbaner, men ingenting kom ut av disse samtalene. I 1913 fikk FIF og FFK for en symbolsk sum kjøpe en del av Mørcheløkka på Holmen av Emil Mørch, sjef Selbak Brug, og gjøre denne om til idrettsplass. Første kamp ble spilt mot Moss (3-2) 16. aug 1914.

I en kamp mot Ørn i 1919 stormet publikum banen for å ta dommeren etter dømt straffe mot FFK i sluttminuttene. Spillerne måtte slå ring om ham og geleide ham inn i garderoben. Deretter hoppet han i en drosje som kjørte ham til Onsøy Stasjon. Derfra tok han toget til Oslo. Pressen betegnet kampen som *Fotballskandalen i Fredrikstad* og omtalte FFK-publikummet som "**landets slettteste**" - og FFK fikk spilleforbud i ett år!

Gressbanen ble åpnet 31. juli 1921 med seier mot Lyn, og dermed var straffen fra 1919 glemt.

Gjennom 1920-årene vokste klubben både sportslig og organisatorisk. I 1927 tok klubben i bruk de ikoniske røde og hvite fargene som fortsatt preger laget i dag. Historien forteller at draktfargene ble inspirert av det polske landslaget etter en landskamp i Fredrikstad året før.

1930-årene markerte starten på klubbens første storhetstid. I 1932 fikk FFK som første klubb i Norge sin egen supportersang - **Fredrikstadgutter våre veier** - og FFK vant sitt første norgesmesterskap. I løpet av tiåret fulgte flere cuptriumfer. Da den nasjonale serien ble etablert, var Fredrikstad også blant pionerene. Klubben vant de to første seriemesterskapene i norsk ligafotball, i sesongene 1937/38 og 1938/39. Dermed befestet FFK sin posisjon som en av landets ledende fotballklubber.

Etter andre verdenskrig opplevde klubben sin aller største gullalder. Mellom 1949 og 1961 vant FFK hele sju seriemesterskap og flere cupmesterskap. I denne perioden ble Fredrikstad kjent for offensiv og publikumsvennlig fotball, og laget opparbeidet seg kallenavnet **«Aristokratene»**.

31. august 1960 er første gang et norsk lag er med i Europacupen og nok en gang var det FFK som var først i Norge. Det nederlandske stjernelaget Ajax var motstander - og FFK vant 4-3 hjemme og spilte 1-1 i Amsterdam!

Helt frem til 1973 var stadion under delt eierskap, men det året ble FIF kjøpt ut for 550.000,-.

5. nov 2006 spilte FFK sin siste kamp på stadion - resultatet ble 1-1 mot Rosenborg. En æra var over - og en ny kunne begynne på en ny stadion. Men tilskuerrekorden på 15 534 fra omkampen i cupen mot Larvik Turn i 1956 (2-2) har ikke blitt slått. 12 403 i åpningskampen og 12 565 som det meste.

Historien til Fredrikstad Fotballklubb handler ikke bare om trofeer, men også om identitet, tradisjon og evnen til å reise seg etter motgang. Klubben har vært en sentral del av fredrikstadsamfunnet i 123 år og står fortsatt som et av de viktigste symbolene på norsk fotballkultur.

Referat: Terje Mathisen

Foto: Jan A. Vatn